

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΒΙΩΜΑΤΑ, ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ, ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Πόσο σημαντικό και πόσο δύσκολο είναι να είσαι δάσκαλος

Το (διασκευασμένο) απόσπασμα αντλήθηκε από άρθρο του ψυχιάτρου Κώστα Κογιόπουλου, που δημοσιεύτηκε στο ιστολόγιο <https://kostaskogiopoulos.wordpress.com/> στις 13.09.2019.

Αν η γνώση είναι η συνεχής μετεξέλιξη του νου από την επαφή με το περιβάλλον, η εκπαίδευση είναι οι στοχευμένες δραστηριότητες του σχολείου, που σκοπό έχουν την επίδραση με συγκεκριμένο τρόπο στη σκέψη, στον χαρακτήρα και στη σωματική αγωγή του ατόμου. Στη σχολική εκπαίδευση δύο είναι οι κύριοι παράγοντες που αλληλεπιδρούν: οι μαθητές και ο δάσκαλος.

Ο παράγοντας δάσκαλος είναι σημαντικός, διότι μέσω αυτού περνάει το μήνυμα της εκπαίδευσης. Η στάση και η συμπεριφορά τού εκπαιδευτικού είναι βασικά στοιχεία, ώστε να μπορεί να πείσει τους μαθητές, αλλά και τους γονείς για την αξία της διδασχής του. Οι παλιές εποχές, που η αυθεντία του εκπαιδευτικού δεν υπήρχε περίπτωση να αμφισβητηθεί, πέρασαν. Σήμερα ο δάσκαλος χρειάζεται καλή επιστημονική κατάρτιση, καλή γνώση της διδακτέας ύλης και σωστά επιχειρήματα, για να μπορεί να πείθει. Να έχει ενσυναίσθηση, να μην είναι μεροληπτικός, να σέβεται τη διαφορετικότητα και να σκέφτεται συνεχώς τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε να παρακινήσει τους μαθητές του. Για τον λόγο αυτό, ο σημερινός εκπαιδευτικός καλείται να αναλάβει ένα δύσκολο ρόλο.

Η διαδικασία της εκπαίδευσης είναι επικοινωνία μεταξύ ανθρώπων. Ο δάσκαλος, εκτός των τεχνικών γνώσεων και των πιστοποιήσεών του, πρέπει να κατέχει καλή γνώση του ψυχισμού του. Η αυτογνωσία και η ψυχική του ωριμότητα είναι απαραίτητα. Άλλωστε, ο τρόπος διδασκαλίας είναι και τέχνη, θέμα ταλέντου και προσωπικής ικανότητας. Η γνώση του δασκάλου δεν σταματά στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Όσο περισσότερη κοινωνική εμπειρία έχει, τόσο καλύτερα θα βοηθήσει στην κοινωνικοποίηση των μαθητών του.

Ο δάσκαλος, όπως και οι γονείς, δεν είναι αλάνθαστοι, όπως θεωρούν πολλά παιδιά στην προεφηβική ηλικία. Το πόσο ώριμος είναι ένας εκπαιδευτικός εξαρτάται από το πόσο αποδέχεται τις αδυναμίες του. Διότι ο δάσκαλος δεν είναι μια αυθεντία, αλλά ένας άνθρωπος με αδυναμίες, που μπορεί να τις διορθώσει. Ο εκπαιδευτικός, ως σύμβολο εξουσίας, προκαλεί στον μαθητή συναισθήματα ανάλογα των πατρικών· έτσι, ο δάσκαλος γίνεται αποδέκτης ισχυρών θετικών και αρνητικών συναισθημάτων. Γι' αυτό δεν πρέπει να

παίρνει προσωπικά τις συμπεριφορές των μαθητών, έτσι ώστε να προστατεύει τον ίδιο και τους μαθητές.

Ανάλογα με τις πεποιθήσεις του και τις επιδιώξεις του, μπορεί να επηρεασθεί σοβαρά από την επαφή του με τους μαθητές και τους γονείς τους. Μπορεί εύκολα να νιώθει άλλοτε ικανοποιημένος, άλλοτε απογοητευμένος. Μπορεί να υποκύψει σε κολακείες ή, αντιθέτως, να απογοητευθεί. Αν φοβάται τα εχθρικά συναισθήματα των μαθητών του, αποφεύγει σιγά-σιγά να έχει απαιτήσεις απ' αυτούς, για να μην τους δυσαρεστήσει. Η βάση της αντίληψης του δασκάλου για το πώς τον βλέπουν οι μαθητές είναι τα βιώματά του, όταν ήταν στην ηλικία τους. Οι σχέσεις που είχε με τους γονείς και τους δασκάλους του. Το πώς εκείνος βίωσε την παιδική και εφηβική του ηλικία. Οι συνειδητές και οι ασυνειδητές επιθυμίες και προκαταλήψεις του. Γι' αυτό είναι πολύ σημαντικό να έχει επίγνωση των ατομικών προκαταλήψεων και αδυναμιών του. Όσο πιο ώριμος είναι ένας εκπαιδευτικός, τόσο πιο ώριμοι θα γίνουν και οι μαθητές του.

A3. Ποια χαρακτηριστικά παρουσιάζει ο συντάκτης του άρθρου ως απαραίτητα για έναν σύγχρονο εκπαιδευτικό; Θεωρείς ότι ο εκπαιδευτικός επηρεάζει τη διαμόρφωση των προσωπικοτήτων των μαθητών του και σε ποιο βαθμό; Να παρουσιάσεις τις θέσεις σου σε άρθρο (200-250 λέξεων) που θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σου.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΜΑΡΙΑ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ (1945 -)

Ο δάσκαλος

Το κείμενο προέρχεται από τη συλλογή μικρών πεζών της Μαρίας Στασινοπούλου «Ασκήσεις αντοχής στον χρόνο» (εκδ. Κίχλη, 2021).

Ο ΠΕΤΡΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΟΣ ήταν ο καλύτερος καθηγητής από όσους είχα στη ζωή μου. Άνθρωπος ευγενής και γλυκομίλητος. Είχε τεράστιες χωνεμένες γνώσεις, που αναδύονταν όταν και όπου και έπρεπε. Με πολύχρονες σπουδές στα παιδαγωγικά και στη λογοτεχνία. Υπήρξε για τρία χρόνια μαθητής του Ρολάν Μπαρτ στο Παρίσι και μόνον αυτός το ήξερε. Δεν το εκμεταλλεύτηκε ποτέ. Τον θεωρώ δάσκαλό μου, όχι για τις γνώσεις που μου πρόσφερε, αλλά κυρίως γιατί με έκανε να συνειδητοποιήσω την αξία της πειθαρχίας και γιατί μου έμαθε πώς να μαθαίνω.

Όταν πρωτοδιορίστηκε στο χωριό μου, ένα ορεινό χωριό της Θεσσαλίας, εκείνη τη μακρινή δεκαετία του '50, έμεινε στο σπίτι μας. Έφτασε με δυο αλλαξιές ρούχα και τέσσερις

χιλιάδες βιβλία, τα οποία έθεσε εξαρχής στη διάθεση των παιδιών του σχολείου. «Δεν με ενδιαφέρει να είστε πρώτοι μαθητές», συνήθιζε να λέει, «εκείνο που έχει σημασία είναι να είστε πάντα ο εαυτός σας». Μία ευεργετική για μένα εξέλιξη ήταν ότι, διακρίνοντας αμέσως τη φιλομάθειά μου, έπεισε τους γονείς μου να με αφήσουν να ξαναπάω σχολείο. «Όλη μέρα θα διαβάζεις ό,τι σε ενδιαφέρει εξωσχολικό και το πρωί θα ξυπνάς δυο ώρες νωρίτερα και θα ετοιμάζεσαι για το σχολείο», μου είπε.

Πολλές φορές τον φέρνω στο μυαλό μου -τι λέω;-, τον κουβαλάω μέσα μου, και ξέρω ότι θα καμάρωνε για μένα, αν γινόταν να δει τη διεθνή αναγνώρισή μου στην ιατρική επιστήμη.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Γιατί ο αφηγητής-ήρωας ξεχώρισε τον Πέτρο Ευαγγελινό ως δάσκαλο και, αναφερόμενος σε αυτόν, χρησιμοποιεί τη χαρακτηριστική φράση «τον κουβαλάω μέσα μου»; Ποια από όλες τις πτυχές της ζωής, της προσωπικότητας και της συμπεριφοράς του συγκεκριμένου δασκάλου θεωρείς σημαντικότερη για τους μαθητές του και γιατί;

ή

2. Να υποθέσεις ότι ο αφηγητής ανακαλύπτει πως ο αγαπημένος του δάσκαλος ζει ακόμη και αποφασίζει να του στείλει μια επιστολή. Να γράψεις αυτή την επιστολή, στην οποία θα αποτυπώνεις τις αναμνήσεις, τις σκέψεις και τα συναισθήματά του.

Μονάδες 25